

Koulutuksen vetovoimaisuuden hankesuunnitelma

Pilottina viherala

Viherympäristöliitto ry ▶ TTS Tuomo Vainikainen, Taavi Forssell

Sisällysluettelo

HANKESUUNNITELMAN TAUSTA	2
TAVOITE.....	2
HANKKEEN RAJAUS	2
KÄYTÖSSÄ OLEVAT VETOVOIMAISUUDEN VIESTINTÄKANAVAT	3
THE MESTA	3
NEXT STEP MESSUT	4
TAITAJAT	4
VALMISTEILLA OLEVAT VETOVOIMAISUUDEN VIESTINTÄKANAVAT	5
VETOVOIMAISUUDEN KEHITTÄMINEN MUILLA ALOILLA.....	5
VETOVOIMAISUUDEN KEHITTÄMINEN VIHERALALLA MUISSA MAISSA.....	6
SAKSA	6
NORJA	6
PUUTARHA-ALAN AMMATILLISEN KOULUTUKSEN KEHITTÄMISSTRATEGIA.....	7
TYÖLLISYYS JA KOULUTUSTARPEET	8
ALAN TUTKINTOSUORITUSMÄÄRÄT	9
KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄT.....	11
PUUTARHURIN PERUSTUTKINTOON VALMISTAVAA KOULUTUSTA JA TUTKINTOA TARJOAVAT OPPILAITOKSET VUONNA 2016.....	11
PUUTARHA-ALAN AMMATTI- JA ERIKOISAMMATTITUTKINTOJEN VALMISTAVAA KOULUTUSTA JA TUTKINTOA TARJOAVAT OPPILAITOKSET VUONNA 2016.....	12
HORTONOMIN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTOON VALMISTAVAA KOULUTUSTA TARJOAVAT OPPILAITOKSET VUONNA 2016	12
KORKEAKOULUTUTKINTOON VALMISTAVAA KOULUTUSTA TARJOAVAT OPPILAITOKSET	12
VETOVOIMAISUUDEN OSATEKIJÄT VIHERALALLA	13
TYÖELÄMÄN TEKIJÄT VETOVOIMAISUUDEN OSATEKIJÖINÄ	13
TYÖN TOIMENKUVIEN JA VAADITTAVAN OSAAMISEN TEKIJÄT VETOVOIMAISUUDEN OSATEKIJÖINÄ	14
KOULUTUKSEN TEKIJÄT VETOVOIMAISUUDEN OSATEKIJÖINÄ.....	14
HANKKEEN RAHOITUSVAIHTOEHTOJA.....	15

EUROOPAN SOSIAALIRAHASTO – RAKENNERAHASTO	15
ALAN TOIMIJOILTA KERÄTTÄVÄ RAHOITUS.....	15
VETOVOIMAISUUDEN VIESTINNÄN VAIHTOEHTOJA	16
TAITAJAT	16
VIESTINTÄOHJELMA.....	17

Koulutuksen vetovoimaisuuden hankesuunnitelma

Pilottina viherala

Tässä hankesuunnitelmassa selvitetään koulutuksen vetovoimaisuuden -hankkeen sisältöä ja rajausta.

Puutarha-alalla ei ole yhteistä, suunnitelmallista alan vetovoimaisuuden toimintaa eikä toimintasuunnitelmaa. Tämän hankesuunnitelman tavoitteena on löytää toimivia tapoja alan vetovoimaisuuden edistämiseksi. Viherala toimii puutarha-alan pilottina. Jatkossa tavoitteena on laajentaa toiminta kaikille puutarha-alan osaamisaloille. Pääkohderyhmä on nuoriso.

Hankesuunnitelma on tehty Viherympäristöliitto ry:n (VYL) tilauksesta ja sen toteutuksesta on vastannut TTS Kehitys Oy:stä hankevastaava Tuomo Vainikainen. Työn ohjausryhmänä on toiminut VYL:n koulutuspolkutyöryhmä puheenjohtaja Outi Tahvosen johdolla.

Alan liitoissa ja yhdistyksissä koulutuskenttää koetaan sekavaksi, josta on vaikea viestiä. Erilaisia toimijoita on paljon. Koulutustarjonnan monimuotoisuutta lisäävät mm. useat erilaiset rahoitusmuodot ja koulutukseen hakeutumisen pohjakoulutuserot.

Hankesuunnitelman tausta

Viheralan vetovoimaisuuden lisääminen on puhuttanut alan ammattilaisia eri foorumeilla, järjestökentällä, oppilaitoksissa ja yrityksissä. Toimiala on vallitsevasta yleisestä suhdannetilanteesta poiketen kasvava ja kehittyvä. Kuitenkin alan yritysten on vaikea löytää palvelukseensa ammattitaitoista ja motivoitunutta työvoimaa. Alan opiskelijoista liian moni hakeutuu viheralalle opiskelemaan epärealistisin odotuksin, väärin mielikuvin alan luonteesta ja todellisesta ammatinkuvasta. Opintonsa keskeyttävien määrä on suuri ennen kaikkea toisen asteen oppilaitoksissa. Puutarhureiden työllistyminen ammattia vastaaviin tehtäviin on heikkoa, vaikka toisaalta yritykset kokevat työvoimapulaa.

Koulutuspolkutyöryhmässä nähdään alan vetovoimaisuuden parantaminen erittäin tärkeäksi ja ajankohtaiseksi, jotta pystymme tulevaisuudessa vastaamaan palveluiden lisääntyvään kysyntään laadukkaasti ja takaamaan alan positiivisen kehittymisen.

Vetovoimaisuuden lisäämistä pohdittiin ja aihetta työstettiin työpajassa elokuussa osana koulutusfoorumia. Työpajaan osallistui viher- ja puutarha-alan opettajia kaikilta koulutusasteilta, työelämän edustajia sekä opetusministeriön edustaja.

Tavoite

Vetovoimaisuushankkeen tarkoitus on parantaa ammattialan valitsevien opiskelijoiden soveltuvuutta todellisiin työtehtäviin. Tavoitteena on saada oikeantyyppisiä ja motivoituneita henkilöitä hakeutumaan viheralan koulutuksiin. Tavoitteena on saada ammattitaitoisia ja motivoituneita työntekijöitä ja yrittäjiä alalle.

Hankkeen rajaus

Toinen aste sekä korkea aste.

Elokuun työpajan ja koulutuspolkutyöryhmän yhteenveto vetovoimaisuushankkeen karkeaksi raamiksi:

Hanke rajataan kohdistettavaksi ensisijaisesti viheralan vetovoimaisuuden lisäämiseen. Tämä tarkoittaa ennen muita viheralan puutarhurin, hortonomin ja maisema-arkkitehdin tutkintoja. Hanke toimisi eräänlaisena pilottina, jonka mallia voidaan jatkossa hyödyntää esimerkiksi viljely- ja kauppapuutarhureidenkin koulutuksen ja ammatin vetovoimaisuuden parantamiseen.

Kohderyhmä

- Nuoret, peruskoulun päättävät, lukion päättävät, nuoret työnhakijat
- Fyysisesti vahvat, fyysisestä työstä kiinnostuneet (erityisesti viherrakentajiksi)
- Teknisesti orientoituneet
- Alanvaihtajat
- Aktiiviliikkujat, ulkoilmaihmiset

Kampanjan keskeinen viesti on oikean mielikuvan viestiminen viheralasta, sen tarjoamista eriasteisista koulutusmahdollisuuksista, töistä ja ammateista. Tämän kautta sopivien henkilöitten sitouttaminen alan opiskelijoiksi ja myöhemmin työntekijöiksi ja yrittäjiksi.

Viestintäkanavat

- mediat: some, leffat, radio, tv ym.
- opinto-ohjaajat
- työvoimaneuvojat
- rekrytointitapahtumat
- oppilaitosten infotilaisuudet

Käytössä olevat vetovoimaisuuden viestintäkanavat

The Mesta

Viherala on Viher- ja ympäristörakentajat ry:n (VYRA) toimesta rahoittanut alan markkinointia The Mestan välityksellä vuosina 2013 – 2016. The Mestan viestintäkanavat ovat themesta.net verkkosivut, kerran vuodessa ilmestyvä TheMesta -lehti sekä oppilaanohjaajien tapahtumiin osallistuminen.

The Mesta on rakennus- ja kiinteistöpalvelualojen valtakunnallinen vetovoimaisuuden edistäjä. Viherala on tuotu esille yhtenä alan toimijana, ja esittelyn painopiste on viherrakentamisessa. Kotisivuilla on alan koulutuskuvaukset ja oppilaanohjaajille suunnattu viherrakentamisen nuorisostaan koulutuksen esite.

OPISKELE VIHERRAKENTAJAKSI!

ETELÄ-SUOMESSA	Huittisten ammatti- ja yrittäjäopisto, Kokemäki Kauvatsantie 189, 32800 KOKEMÄKI www.saakky.fi
Puutarhatalouden perustutkinto, Viheralan koulutusohjelma, nuorisosaasteen koulutus	Järvisuon ammatti-instituutti, Kurejoki Kurejontie 390, 62710 KUREJOKI www.jamin.fi
Axxeli, Överby Inspektorsgränd 3, 02940 ESBO www.axxeli.fi (ruotsinkielinen)	Savon ammatti- ja aikuisopisto, Kuopio Presidenttikatu 1 ja 3, PL 87, 70101 KUOPIO www.saakky.fi
Keski-Uudenmaan ammattiopisto, Mäntsälä, Paroninkuja 20, 04920 SAARENTAUS www.keuda.fi	Oulun seudun ammattiopisto, Kempele Niityrannantie 5, PL 29, 90441 KEMPELE www.osao.fi
Hämeen ammatti-instituutti, Lepaa Lepaan tie 129, 14610 LEPAÄ www.hami.fi	Lapin ammattiopisto, Tuontantoaiat Metsäruusuuntie 18, 96400 ROVANIEMI www.lao.fi
Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto, Ympäristön suunnittelun ja rakentamisen koulutusohjelma, viherrakentaja, nuorisosaasteen koulutus	Etelä-Savon ammattiopisto, Orlavan koulutie Koulutie 12, PL 304, 50101 MIKKELI www.esedu.fi
Omnian ammattiopisto, Espoon keskus, Kirkkokatu 16, PL 77710, 02770 ESPOO www.omnia.fi	Kainuun ammattiopisto –liikealios, Kajaani Ketunpolku 1, 87100 KAJAANI www.kao.fi
MUUALLA SUOMESSA	Yrkesakademien i Österbotten, naturbruk och miljö, Kungsgårdsvägen 30 A, 65380 VAASA www.yrkesakademin.fi (ruotsinkielinen)
Puutarhatalouden perustutkinto, Viheralan koulutusohjelma, nuorisosaasteen koulutus	Kiipulan ammattiopisto, Kiipulan toimipaikka Kiipulantie 507, 14201 TURENKO www.kiipula.fi
Ammattiopisto Livia, Maaseutuopisto, Tuorna Tuornantie 1, 21500 PIHKKIÖ www.livia.fi	Suupohjan ammatti-instituutti, Maatalous- oppilaitos, Kyntäjantie 6, PL 105, 61801 KAUHAJOKI www.saiedu.fi
Jämsän ammattiopisto PL 25, 42101 JÄMSÄ www.jao.fi	

etsivät, koulutuksen tarjoajat sekä nykyiset ja tulevat työnantajat.

Vuonna 2015 tapahtuma on siirtynyt Messukeskuksesta Kaapelitehtaalle samalla uudistaen konseptiaan Next Step 2.0. - tapahtumaksi, missä sisällöksi valikoituu se, mitä internet ei voi korvata. Kävijä tutustuu pelikierroksen avulla lukuisiin ammatillisen puolen aloihin konkreettisen tekemisen kautta. Tämän lisäksi digitaaliset sovellukset keräävät dataa osallistujan kiinnostuksen kohteista. Tapahtuman toisella puoliskolla tietoa haetaan näyttelytilasta. Erytisenä painotuksena tapahtumassa näkyy myös opettajien ja opinto-ohjaajien roolin korostaminen.

Viher- ja ympäristörakentajat ry VYRA on osallistunut Next Step messuille kerran joitakin vuosia sitten.

The Mesta on rakennus- ja kiinteistöpalvelualoilla vakiintunut toimija, jonka toiminta on pitkäjänteistä ja täten ennustettavaa. Heillä on selkeä vuosisuunnitelma ja erilaisia kampanjatuotteita. Tunnettavuuden lisääminen tätä kautta vahvistaa viherrakentamisen asemaa osana rakentamisen prosesseja. Huonona puolena on, että viherala pienenä sektori ei erotu paljon suurempien rakennus- ja infra-alan osa-alueiden joukosta. The Mestan kautta toteutettu viestintä on alaa yleisesti esille tuovaa, joten sen vaikuttavuutta on hyvin vaikea arvioida tai mitata.

Next Step messut

Next Step on yli 20 vuotta toiminnassa ollut Suomen suurin koulutus- ja työelämämessutapahtuma, joka on suunnattu peruskoulun ja lukion päättävälle ikäluokille. Tapahtuma saattaa yhteen koulutuspaikkaa

Taitajat

Taitaja -kilpailu on kansallinen kaikille ammatillisessa koulutuksessa oleville, kilpailuvuonna 20 vuotta täyttävälle tai sitä nuoremmille, tarkoitettu nuorten ammattitaitokilpailu. Kilpailu on oppimisen paikka. Tapahtuman arvoihin kuuluu toimiminen avoimesti, reilusti, viisaasti, osaamisesta iloiten ja taitavasti. Viherrakentaminen on yksi kilpailulaji. Taitajissa järjestetään vuosittain kaksi tapahtumaa; alan semifinaali ja kaikkien alojen yhteinen finaali. Ammattitaitokilpailulla edistetään ammatillista huippuosaamista, parannetaan ammattiosaamisen ja koulutuksen laatua ja arvostusta sekä kohotetaan ammattikoulutuksen vetovoimaa.

Valmisteilla olevat vetovoimaisuuden viestintäkanavat

Puutarhaliitto on aloittanut vuonna 2016 yhteistyön Aalto yliopiston kanssa viestintäsuunnitelman tekemiseksi. Alan vetovoimaisuus kuuluu osana Puutarhaliiton viestintää, johon sisältyy kaikki puutarha-alan osaamisalueet (puutarhatuotanto, kukka- ja puutarhakauppa sekä viherala) ja koulutusasteet (toisen asteen ammatillinen koulutus, ammattikorkeakoulutus ja yliopistokoulutus).

Vetovoimaisuuden kehittäminen muilla aloilla

Tässä kuvataan lyhyesti kaksi meneillään olevaa esimerkkiä Suomesta, jotka molemmat ovat ESR rahoitettuja maakuntaan rajattuja hankkeita.

Vetovoimaa teknologia-aloille. Vuosina 2015 – 2017 on käynnissä teknologia-alojen vetovoimaisuuden hanke Varsinais-Suomessa. Hankkeen toteuttajat ovat Turun kaupungin sivistystoimiala, Salon seudun, Lounais-Suomen ja Raision seudun koulutuskuntayhtymät, Länsirannikon Koulutus Oy WinNova, Koneteknologiakeskus Turku Oy sekä Turun ammattikorkeakoulu Oy. Toteuttajaorganisaatioiden lisäksi hanketta rahoittavat Euroopan sosiaalirahasto ja Keski-Suomen ELY-keskus.

Teknologia-alan vetovoimahankkeella on myös tavoitteena tasoittaa alan sukupuolijakaumaa, mutta viheralaan verrattuna toisin päin. Ala on miesvaltainen, joten hankkeen tavoitteena on edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa houkuttelemalla myös naisia opiskelemaan ja työllistymään alalle.

Hankkeen aloitussyksyn aikana kaikissa maakunnan oppilaitoksissa ovat työnsä aloittaneet yritysagentti-opettajat, jotka kartoittavat, minkälaista yhteistyötä yritykset haluavat oppilaitosten kanssa tehdä ja miten heidän mielestään alalle saataisiin lisää uusia innostuneita opiskelijoita. Maakunnan yrityksistä muodostetaan kummiyritysverkosto, joka on aktiivisesti mukana koulutuksen ja markkinoinnin kehittämisessä.

Hankkeen kaikissa vaiheissa nuoret ovat aktiivisessa roolissa mukana suunnittelussa ja toteutuksessa. Nuoret valmistelevat mm. KOMEa tulevaisuus -markkinointikampanjaa. Kampanjalla halutaan tavoittaa peruskouluissa olevat nuoret, heidän vanhempansa sekä myös oppilaiden ohjaajat ja opettajat kouluissa.

Lähde ja lisätietoja:

[http://www.koulutustakuu.fi/hankkeet/vetovoi-
maa-teknologia-aloille/](http://www.koulutustakuu.fi/hankkeet/vetovoi-
maa-teknologia-aloille/)

Vastaavanlainen saman alan hanke on myös Pohjois-Karjalassa vuosina 2015 – 2016 oleva Pure Steel – Teknologiateollisuusalan yritysten ja ammatillisen koulutuksen vetovoimaisuuden lisääminen Pohjois-Karjalassa. Tässäkin päärahoittajana on Euroopan sosiaalirahasto.

Lisätietoja:

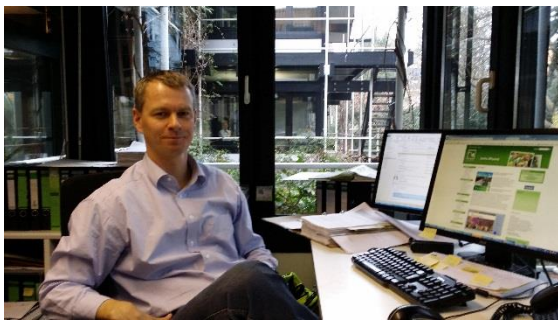
[http://www.pkky.fi/kehittamistoiminta/toteutu-
ksessa-olevat-hankkeet/puresteel](http://www.pkky.fi/kehittamistoiminta/toteutu-
ksessa-olevat-hankkeet/puresteel)

Yhteistä ESR hankkeille on useiden isojen toimijoiden yhteistyö, maakunnallisuus ja jonkin painopisteen mukainen vetovoimaisuus esim. maahanmuuttajat, sukupuoli. ESR hanke ei toimi alan yleisenä ja valtakunnallisena rahoitusmuotona.

Vetovoimaisuuden kehittäminen viheralalla muissa maissa

Saksa

Saksassa on pitkään panostettu alan markkinointiin nuorille. Alan järjestössä toimii oma koulutuksen osasto AuGaLa, joka tuottaa myös alan oppikirjat ja -sovellukset. Rahoitus kerätään viherrakentamisen jäsenyhdistyksiltä jäsenmaksun omaisesti. Viestinnän sähköiset pääkanavat ovat kotisivut, Facebook ja Youtube. Lehtimainonta on keskitetty urheilun aikakauslehtiin, sillä pääkohderyhmä on fyysisestä tekemisestä kiinnostuneet nuoret miehet. Koulutuksen markkinointitilaisuuksiin (erilaiset messut yms.) osallistutaan eri osavaltioissa suunnitelmallisesti. Tällaisia tapahtumia varten on tuotettu erilaista markkinointimateriaalia. He näkevät tärkeäksi, että oheismateriaali on nuorison mielenkiintoa herättävää ja tapaamisesta on jäätävä jokin fyysinen muistijälki.

Thomas Wiemer, AuGaLa toimii päätoimisena alan koulutuksen viestinnässä ja markkinoinnissa. Hänen lisäksi toimii 12 – 15 maakunnallisiin koulutusesittely- ja messutapahtumiin ostettavia markkinointiagenttia. AuGaLa:n kotisivuja ja Facebook tiliä seurataan ja päivitetään päivittäin.

Saksassa tehtiin pari vuotta sitten mainosvideoita yhteistyössä elokuva-alan opiskelijoiden kanssa. Katso:

https://www.youtube.com/watch?v=8I_V7k6TkbY

Lisätietoja:

www.augala.de

Norja

Norjassa on tuotettu viherrakentamisen puutarhurin esittely video, joka joitakin vuosia sitten oli elokuvateattereissa mainosvideona talviloman aikana ennen yhteyshakua. Hakijamäärät saatiin nousuun. Katso:

<https://www.youtube.com/watch?v=yL-odscdrGk>

Norjan vetovoimaisuutta hoitaa viherrakentajien yhdistys NAML Norske anleggsgartnere – miljø og landskapsentreprenører. Yhdistyksen kotisivuilla esitellään alan koulutusta monipuolisesti.

Puutarha-alan ammatillisen koulutuksen kehittämisstrategia

Ammatillisen eli toisen asteen koulutuksen osalta alalla on tuore kehittämisstrategia. Strategiatyö on tehty valtakunnallisesti vahvasti eri toimijoita osallistamalla vuosina 2012 – 2013. Strategian taustatiedot nojaavat koulutuksen tilastotietoihin vuosilta 2010 – 2012.

Strategia korostaa seuraavia koulutuksen osatekijöitä, jotka voidaan nähdä myös

koulutuksen hyvän vetovoimaisuuden mahdollistavina tekijöinä:

- työelämävastaavuus
- tasalaatuisuus
- sisältö ja laatu
- ajantasaisuus
- monipuolisuus
- hyvät työelämätaidot antava

Puutarha-alan imago nähdään tulevaisuuden haasteiden ratkaisijana. Puutarha-ala on osa ruoka- ja vesihuoltoa, ja sillä on rooli ilmastonmuutoskysymyksiä ratkaisuisissa. Alalla on ihmisten hyvinvointia parantavia tekijöitä mm. viihtyisän, turvallisen ja terveellisen elinympäristön toteuttajina. Haasteet edellyttävät moniosaamista. Koulutuksen haasteena tuodaan esille verkostoituminen alan eri osaajien välillä. Verkostoituminen yleisesti on tunnistettu merkittäväksi tulevaisuuden oppimisympäristöksi. Koko puutarha-alan yhteiseksi osaamiseksi on nähty kasvillisuuden ja kasvillisuusyhdyksuntien tuntemus ja ekologinen osaaminen.

Strategiassa puutarha-alan vetovoimaisuuden nykytilannetta kuvataan seuraavasti:

”Puutarha-ala ei ole houkutteleva etenkin nuorten keskuudessa, vaikka ala kasvaa ja kehittyy aktiivisesti. Sen sijaan puutarha-ala houkuttelee aikuisopiskelijoita, jotka haluavat elämänmuutosta ja ammatinvaihtoa. Vuosien 2010–2012 tilastojen mukaan alle 25-vuotiaiden määrä puutarhatalouden ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa (ammatillinen peruskoulutus ja näyttötutkintoon valmistava koulutus) aloittaneista opiskelijoista oli noin 55 %. Vain reilu viidennes oli alle 20-vuotiaita. (Ammatillisen koulutuksen uudet opiskelijat, ikäraportti 2010–2012, Vipunen)”.

”Joillakin koulutuksen järjestäjillä on ollut haasteena puutarhatalouden perustutkinnossa suuri keskeyttäneiden määrä. Tilannetta on kohennettu hyödyntämällä hakuvaiheessa haastatteluja tai pääsykokeita, joilla pyritään

selvittämään hakijan opiskelumotivaatiota ja kiinnostusta alaan. Puutarha-ala kiinnostaa enemmän naisia kuin miehiä. Vuosien 2010–2012 tilastojen mukaan miesten osuus puutarhatalouden perustutkinnon uusista opiskelijoista on noin reilu viidennes (Ammatillisen koulutuksen uudet opiskelijat, koulutusraportti 2010–2012, Vipunen). Suuntaus on ollut vastaava jo pidemmän aikaa.”

”Kaikki tutkintojen nimet ja niiden sisällöt eivät ole tuttuja työelämälle tai koulutukseen hakeutuville. Alalle sopivimmat hakijat eivät välttämättä löydä puutarha-alan mahdollisuuksia, kun peruskoulujen ja lukioiden opinto-ohjaajat eivät tunne alan tutkintoja. Tutkintojen nimet eivät myöskään kaikilta osin kuvaa riittävästi toimialaa tai alan työtehtäviä. Alan tunnettuutta nuorten keskuudessa pyrittiin parantamaan Puutarhaliitto ry:n Kasva puutarhuriksi -imagokampanjalla vuonna 2004. Kampanjan tavoitteena oli tehdä alan elinkeinoja, ammatteja ja koulutusta tutuksi yläkouluikaisille ja heidän opinto-ohjaajilleen. Hankkeen vaikutuksia ei erikseen mitattu, mutta suurta lisäystä nuorten hakijamäärissä puutarha-alalle ei havaittu. Syynä voi olla, että yksittäisellä lyhytkestoisella kampanjalla ei saada riittävää vaikutusta ja näkyvyyttä. Alan ammatilliset järjestöt ja oppilaitokset ovat esitelleet puutarha-alan koulutustarjontaa ja työpaikkoja erilaisilla messuilla, kuten Next Step -messuilla ja puutarha-alan näyttelyissä eri puolilla Suomea. Jonkin verran esittelyjä on tehty yläkoulujen 9-luokille. Vuonna 2012 selvitettiin viheralan imagoa Suomessa opinnäytetyössä (Mähönen-Mendoza, 2012). Selvityksen mukaan viheralaa pidetään kiinnostavana ja kasvavana, mutta sitä ei pidetä houkuttelevana heikon palkkauksen ja kausiluontoisuuden vuoksi. Viheralalta toivotaan muun muassa aktiivisempaa osallistumista yhteiskunnassa tapahtuviin muutoksiin, parempaa näkyvyyttä mediassa sekä parempaa saatavuutta. (Mähönen-Mendoza, 2012.)

”Hakijamäärissä on vaihtelua alueittain. Eniten hakijoita on riittänyt kasvukeskusten, kuten Oulun, Tampereen, Turun ja pääkaupunkiseudun, lähellä oleviin oppilaitoksiin. Näissä oppilaitoksissa puutarhatalouden ammatillisen peruskoulutuksen vetovoimaluku on ollut yli yksi, eli jokaista aloituspaikkaa kohden on ollut vähintään yksi hakija. (KOULUTA tilastot, 2012 ja 2013.)”

Vetovoimaisuuden kehitysnäkymistä ja -tarpeista strategiassa kerrotaan seuraavaa:

”Puutarha-alan vetovoimaisuuden lisääminen nähdään tärkeänä sekä oppilaitoksissa että työelämässä. Koulutuksen järjestäjien välillä on kilpailua opiskelijoista. Myönteisesti ajatellen kilpailun pitäisi nostaa koulutuksen tasoa, mutta se koetaan usein haitaksi, koska hakijamäärät ovat kaikilla pienet verrattuna moniin muihin ammattialoihin. Koulutuksen kannalta suuri haaste on, mistä saadaan nuoria alan koulutukseen. Puutarha-alan ammatillisen peruskoulutuksen vetovoimaluku jää usein alle yhden. Vetovoimaisuuden parantamiseksi tarvitaan valtakunnallista yhteistyötä, johon osallistuvat sekä oppilaitokset että työelämä. Tutkintojen nimien päivittämisellä ja ammatti- ja erikoisammattitutkintojen tutkintonimikkeiden käyttöön otolla voitaisiin lisätä alan tunnettuutta ja hyödyntää näitä alan imagon rakentamisessa.”

Työllisyys ja koulutustarpeet

Viherala työllistää vuoden 2016 tiedon mukaan noin 27 700 henkilöä, josta 8 600 on vakituudessa työsuhhteessa. Alalla on yleistä talvikauden lomautukset, joka on alan vetovoimaisuutta ja alalla pysymistä heikentävä tekijä. Alalta ympärivuotisiin töihin siirtyminen lisää osaltaan uuden työvoiman koulutustarpeita. Pitkällä aikavälillä

vetovoimaisuutta voidaan lisätä kehittämällä työtä vähemmän kausiluonteiseksi.

Koulutus ja työvoiman kysyntä 2025 -selvityksen mukainen ennakkotieto on, että viherrakentamisessa työvoiman tarve kasvaa vuoden 2011 määrään verrattuna. Myös strategian kyselyt tukevat tätä kehitysnäkemyksiä. Kasvua ennustetaan myös kiinteistöpalveluihin ja puutarhakauppaan. Puutarha-alalla puutarhatuotannon ennustetaan työllistävän tulevaisuudessa vähemmän. Strategian kyselyn perusteella viheralan työllisyyden kasvu on suurinta vuosina 2015 – 2020. Kyselyn perusteella noin 70 prosentilla vastaajilla työvoimatarve kasvaa tuona ajanjaksona. Kasvu jatkuu edelleen myös vuosina 2021 – 2030, mutta noin 5 % hitaammin. Puutarha-alan työvoima on tutkimuksen mukaan nuorta eikä alalla toimijoiden ikärakenne lisää koulutuksen tarvetta. Koulutustarpeen lisääntyminen syntyy siis alan kasvusta ja työpaikkojen lisääntymisestä. Viheralaa työllistävät kaupungistumisen lisääntyminen. Uusi rakentaminen keskittyy kasvukeskuksiin.

Alan tutkintosuoritusmäärät

Perustutkinnon voi suorittaa ammatillisena peruskoulutuksena tai näyttötutkintona. Peruskoulutuksen suorittaneet ovat nuorisoa tai aikuisia. Näyttötutkinnon suorittaneet ovat kaikki aikuisia. Puutarha-alan perustutkinnosta puutarhureiksi on valmistunut (Luku sisältää puutarhatalouden kaikki kolme osaamisalaa, eikä viheralaa voida sieltä erottaa omakseen.) (Suluissa kokonaismäärä on jaettuna peruskoulutuksesta valmistuneet/näyttötutkinnon suorittaneet):

vuonna 2010	530 (345/185)
vuonna 2011	449 (296/153)

vuonna 2012	622 (354/268)
vuonna 2013	533 (313/220)
vuonna 2014	582 (327/255)

Näyttötutkintoina suorittamisen osuus on kasvanut viidessä vuodessa 34 prosentista 44 prosenttiin. Tavoitteena on kuitenkin lisätä etenkin nuorten hakeutumista alalle.

Puistopuutarhurin ammattitutkinnon tai osatutkinnon on suorittanut:

vuonna 2010	40
vuonna 2011	63
vuonna 2012	46
vuonna 2013	33
vuonna 2014	16

Puistomestarin erikoisammattitutkinnon tai osatutkinnon on suorittanut:

vuonna 2010	3
vuonna 2011	3
vuonna 2012	3
vuonna 2013	3
vuonna 2014	0

Puistopuutarhurin ja puistomestarin tutkintosuoritusten pienemiseen vaikuttaa tutkintotavoitteiden uudistaminen, jolloin uusia tavoitteita on jääty odottamaan ja koulutuksen tarjonnassa on ollut taukoa.

Hortonomi AMK (nuoret/aikuiset) ja hortonomi YAMK tutkinnon on suorittanut:

vuonna 2014	78 (56/22) / 3
vuonna 2015	87 (78/9) / 8

Tutkinnon suorittajien lähteenä on käytetty Opetushallituksen Vipunen tilastopalvelua.

Aloituspaikkojen hakijamäärä

Toisen asteen vetovoimaisuudesta saadaan viitteitä yhteishaussa mukana olevien koulutuksien tilastotiedoista. Nämä tiedot kuvaavat nuorisoasteen vetovoimaisuutta ja tarkastelu on maakuntatasoista. Hakijamäärien vetovoimaisuus ammatillisessa koulutuksessa on vuonna 2013 ollut korkeimmillaan 1,81 hakijaa/aloituspaikka (Kainuu) ja alimmillaan 0,44 hakijaa/aloituspaikka (Keski-Suomi). Kokonaisuudessaan voidaan sanoa, että hakijamäärät ovat kauttaaltaan alhaiset ja riittämättömät opiskelupaikkojen täysimääräiseen hyödyntämiseen. Nuorisoasteen alhaisten hakijamäärien oltua jo pitkään vähäisiä, ovat koulutuksen järjestäjät alkaneet lopettaa nuorisoasteen sisäänottoa ja säilyttäneet paremmin hakijoita vetävän aikuiskoulutuksen. Tämä on ristiriidassa Opetushallituksen koulutuksen ennakointisuunnittelun kanssa, jossa aikuiskoulutuksen määrää alalla halutaan voimakkaasti vähentää.

Vuonna 2013 puutarhatalouden perustutkintoon hakijoita maakunnittain eniten oli:

- Kainuussa,
- Pirkanmaalla,
- Pohjois-Pohjanmaalla,
- Pohjois-Savossa,
- Uudellamaalla ja
- Varsinais-Suomessa.

Heikoimmin hakijoita oli:

- Keski-Suomessa,
- Etelä-Pohjanmaalla,
- Satakunnassa,
- Lapissa,
- Etelä-Savossa ja
- Kanta-Hämeessä.

Aloituspaikkoja ei ollut lainkaan tuona vuonna tarjolla:

- Päijät-Hämeessä,
- Kymenlaaksossa,
- Etelä-Karjalassa,
- Pohjois-Karjalassa,
- Pohjanmaalla,
- Keski-Pohjanmaalla ja
- Ahvenanmaalla.

Aloituspaikkojen tulevaisuus

Opetushallitus ennakoi vuosille 2014 – 2018 puutarha-alan perustutkinnon kokonaisaloituspaikkatarpeeksi 520 – 530. Tästä määrästä aikuiskoulutuksen osuus on 70 – 80 (näyttötutkintona suorittavat). Tällöin näyttötutkinnon osuuden tulisi voimakkaasti laskea, ollen 15 % alalle valmistuvista. Vuoden 2014 tilanteeseen verrattuna tutkinnon suorittavien vähennystarve on noin 50.

Katso lisätietoja:

http://www.oph.fi/download/155845_puutarha_alan_ammattillisen_koulutuksen_kehittamisstrategia_2014_2034.pdf

Koulutuksen järjestäjät

Puutarhurin perustutkintoon valmistavaa koulutusta ja tutkintoa tarjoavat oppilaitokset vuonna 2016

(ptTa = puutarhatalouden perustutkinto, puutarhatuotannon osaamisala, aikuiskoulutus)

(ptTn = puutarhatalouden perustutkinto, puutarhatuotannon osaamisala, nuorisoste)

(ptVa = puutarhatalouden perustutkinto, viheralan osaamisala, aikuiskoulutus)

(ptVn = puutarhatalouden perustutkinto, viheralan osaamisala, nuorisoste)

(ptKa = puutarhatalouden perustutkinto, kukka- ja puutarhakaupan osaamisala, aikuiskoulutus)

(ptKn = puutarhatalouden perustutkinto, kukka- ja puutarhakaupan osaamisala, nuorisoste)

- Ahlman, Ahlmanin ammatti- ja aikuisopisto (ptVa) (ptVn) (ptKa) (ptKn)
- Axxell, Överby (ptTa) (ptVa)
- BAO, Bovallius ammattiopisto (ptVn)
- Esedu, Etelä-Savon ammattiopisto (ptTa?) (ptVa) (ptKa)
- Haapaveden ammattiopisto (ptTn)
- Hami, Hämeen ammatti-instituutti (ptTa) (ptTn)
- Harju, Harjun oppimiskeskus (ptVa) (ptVn) (ptKa) (ptKn)
- Hyria, Hyria koulutus Oy (ptTa) (ptTn) (ptVn)
- Jami, Järvi-Suomen ammattiopisto (ptVa) (ptVn) (ptKa) (ptKn)
- JAO, Jämsän ammattiopisto, Jyväskylän koulutuskuntayhtymä (ptTa) (ptVa) (ptVn) (ptKn)
- Jedu, Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä (ptTa)
- KAO, Kainuun Ammattiopisto (ptTa) (ptTn) (ptVa) (ptVn) (ptKa) (ptKn)
- Keuda, Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä (ptTa) (ptTn) (ptVa) (ptVn) (ptKa) (ptKn)
- Kiiipula, Kiiipulan ammattiopisto, Kiiipulasäätiö (ptTa) (ptTn) (ptVa) (ptVn) (ptKa) (ptKn)
- Livia, Tuorla, Peimarin koulutuskuntayhtymä (ptTa) (ptTn) (ptVa) (ptVn) (ptKa) (ptKn)
- Luovi, Ammattiopisto Luovi (ptTn)
- OSAO, Oulun seudun ammattiopisto (ptTa) (ptTn) (ptVa) (ptVn) (ptKa) (ptKn)
- Pkky, Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä (ptTa)
- Saiedu, Suupohjan koulutuskuntayhtymä (ptVa)
- Sakky, Savon koulutuskuntayhtymä (ptTa) (ptTn) (ptVa) (ptVn) (ptKa) (ptKn)
- Sampo, Saimaan ammattiopisto, (ptVa) (ptKa?)
- Sasky, Sastamalan koulutuskuntayhtymä (ptTa) (ptTn) (ptKa) (ptKn)
- TTS, Työtehoseura ry (ptVa) (ptKa)
- YA, Yrkesakademin i Österbotten (ptTa) (ptVa) (ptKa)

Puutarha-alan ammatti- ja erikoisammattitutkintojen valmistavaa koulutusta ja tutkintoa tarjoavat oppilaitokset vuonna 2016

(A = arboristin ammattitutkinto)
(F = floristin ammattitutkinto)
(FM = floristimestarin erikoisammattitutkinto)
(VA = viheralan ammattitutkinto)
(VE = viheralan erikoisammattitutkinto)
(VP = viljelypuutarhurin ammattitutkinto)
(VS = vihersisustajan ammattitutkinto)

- Ahlman, (F)
- Axxell Överby (VA) (VS)
- Harju, Harjun oppimiskeskus (VA)
- Hyria koulutus Oy (A)
- JAO, Jämsän ammattiopisto, Jyväskylän koulutuskuntayhtymä (F)
- Keuda, Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä (F) (FM) (VA) (VE) (VP)
- Kiipula, Kiipulasäätiö (VS)
- Livia, Peimarin koulutuskuntayhtymä (A) (F)
- OSAO, Oulun seudun ammattiopisto (F) (FM)
- Sakky, Savon koulutuskuntayhtymä (F)
- Sasky, Sastamalan koulutuskuntayhtymä (F) (VS)
- Tredu, Tampereen seudun ammattiopisto (VA)
- TTS, Työtehoseura ry (F) (VA) (VE)
- YA, Yrkesakademin i Österbotten (VP)

Hortonomin ammattikorkeakoulututkintoon valmistavaa koulutusta tarjoavat oppilaitokset vuonna 2016

HAMK, Hämeen ammattikorkeakoulu (puutarhatalous)

Korkeakoulututkintoon valmistavaa koulutusta tarjoavat oppilaitokset

Kasvintuotantotieteet, maatalous- ja metsätieteiden maisteri

Maataloustieteet, maatalous- ja metsätieteiden kandidaatti ja maisteri
Puutarhatiede, Helsingin yliopisto

Maisematutkimus, Turun yliopisto

Tampere
Aalto yliopisto

Vetovoimaisuuden osatekijät viheralalla

Alan vetovoimaisuuden tilastoituna mittarina voidaan pitää hakijamääriä opiskelupaikkaa kohden. Tämän lisäksi oleellista on myös koulutuksen keskeyttävien määrän vähäisyys. Oikean kuvan antaminen alasta koulutukseen hakijoille vähentää koulutuksen keskeyttämisen riskiä. Alan vetovoimaisuus koostuu useista osatekijöistä: alan työelämän olosuhteista, tarjolla olevien töiden toimenkuvista, tarvittavasta osaamisesta ja alalla toimivalta henkilöltä vaadittavista ominaisuuksista sekä koulutuksen ja koulutuksen järjestäjän vetovoimaisuudesta. Vetovoiman lisäämisen eteen tulee siis tehdä toimia monipuolisesti. On pyrittävä kehittämään houkuttelevia työoloja siinä missä myös pidetään huolta koulutuksen toteutuksen ajantasaisuudesta ja paikallisten koulutuksen järjestäjien tunnettavuudesta. Koulutuksen järjestäjien tunnettavuus on perinteisesti nojannut maakunnalliseen toimintaan. Puutarha-alan koulutuksen kehittämisstrategia ohjaa myös oppilaitoksia suuntaamaan tarjontaansa erikoistumalla alan sisällä ja täten vetovoimaisuuden tarkastelussa on relevanttia myös valtakunnallinen näkökulma. Nykytilanteessa oppilaitokset eivät ole erikoistuneet osaamisalavaihtoihin pidemmälle eikä erikoistumishalukkuutta ole.

Työelämän tekijät vetovoimaisuuden osatekijöinä

Viherala on kausityöala. Alalle yleinen käytäntö talvikaudella lomauttaminen on alan vetovoimaisuutta ja alalla pysymistä heikentävä tekijä. Alalta ympärivuotisiin töihin siirtyminen lisää osaltaan uuden työvoiman koulutustarpeita. Pitkällä aikavälillä vetovoimaisuutta voidaan lisätä kehittämällä työtä vähemmän kausiluonteiseksi.

Alan peruspalkat ovat matalia. Palkkoilla kilpailaan muiden alojen palkkatason kanssa alavalinnan teon vaiheessa.

Viheralaa työllistämismahdollisuuksia lisää kaupungistumisen lisääntyminen. Rakennusliiton mukaan rakentamisen ennustetaan työllistävän hyvin seuraavat 25 vuotta. Uusi asuin- ja infrarakentaminen keskittyy kasvukeskuksiin. VTT:n Asuntotuotantotarve 2014 -tutkimuksen mukaan rakentaminen keskittyy Suomessa 14 kasvukeskukseen, jotka ovat suuruusjärjestyksessä (sk = seutukunta):

- Helsingin sk,
- Tampereen sk,
- Turun sk,
- Oulun sk,
- Lahden sk,
- Jyväskylän sk,
- Porin sk,
- Kuopion sk,
- Seinäjoen sk,
- Joensuun sk,
- Vaasan sk,
- Hämeenlinnan sk,
- Kouvolan sk ja
- Lappeenrannan sk.

Pääkaupunkiseudulla tehtävän rakentamisen osuus on nyt 40 prosenttia. Ennusteiden mukaan eniten uutta asuntorakentamista tarvitaan:

- Oulun (54 %),
- Helsingin (50 %) ja
- Tampereen (40 %) seuduilla.

Näiden seutukuntien viheralan ammattilaisten koulutuksen ja osaamisen kehittämisen voidaan nähdä olevan elintärkeää alan kasvun ja menestyksen kannalta.

Lisätietoja:

<http://www.vtt.fi/inf/pdf/technology/2016/T247.pdf>

Työn toimenkuvien ja vaadittavan osaamisen tekijät
vetovoimaisuuden osatekijöinä

Tulevaisuuden osaajilta toivottavat tekijät tuodaan esiin viestinnän suunnittelussa ja toteutuksessa. Näitä tekijöitä ovat:

- hyvä fysiikka rakentamisen ja ylläpidon työtehtäviin hakeutuvilla.
- kiinnostus ekologiaan ja kasveihin.
- muuta kiinnostus luoda hyvää, laadukasta, viihtyisää, turvallista ja terveellistä ympäristöä, joka kohdentuu etenkin kaupunkiympäristöihin
- kiinnostus toimia alalla, jolla on merkitystä ilmastonmuutoksen haasteiden ratkaisijana
- kyky soveltaa tietoja ja taitoja muuttuvissa olosuhteissa.

Alan sisällä kannattaa käydä keskustelua siitä, että toimenkuvat vastaavat tai niitä kehitetään vastaamaan tätä luotavaa kuvaa.

Koulutuksen tekijät
vetovoimaisuuden osatekijöinä

Saavuttaaksemme viheralan koulutuksille tavoitteen mukaisen hyvän vetovoimaisuuden, tulee tuoda esille seuraavia osatekijöitä:

- Koulutus vastaa työelämän monialaisen osaamisen tarpeita. Viheralan osaamisessa yhdistyy laaja-alainen tekninen ja luonnontieteellinen tiedon tarve käytännön taitoihin. Koulutustasosta riippuen alalla työskennellään taitavana ammattimiehenä käsityöläisenä rakentamisen tai ylläpidon osaajina tai työnjohtajina, yrittäjinä ja suunnittelijoina koulutustason noustessa.

- Alan koulutus on laadukasta
- Alan koulutus on ajantasaista. Viherala on tulevaisuuden ala, joka kehittyi jatkuvasti ja lisääntyy yhdessä kaupungistumisen megatrendin kanssa. Viheralan ammatti- ja erikoisammattitutkintojen sisällöt ovat juuri uudistuneet ja ensimmäiset koulutukset näihin käynnistyneet kuluvana vuonna 2016. Hortonomin koulutuksen opetussuunnitelmaa on päivitetty muutaman vuoden välein, joten koulutuksen sisältö on hyvin ajantasaista.
- Ala on hyvin monipuolinen.

Hakijamäärien vetovoimaisuus ammatillisessa koulutuksessa on vuonna 2013 ollut korkeimmillaan 1,81 hakijaa/aloituspaiikka (Kainuu) ja alimmillaan 0,44 hakijaa/aloituspaiikka (Keski-Suomi). Luvut todistavat sen, että hakijamäärät suhteessa koulutustarjontaan ovat vähäisiä ja vetovoimaisuutta tulee kasvattaa. Hakijamäärien mukainen vetovoimaisuus on ollut parhainta:

- Kainuussa,
- Pirkanmaalla,
- Pohjois-Pohjanmaalla,
- Pohjois-Savossa,
- Uudellamaalla ja
- Varsinais-Suomessa.

Esimerkiksi nuorisosteella vetovoimaisin Kainuu ei sisälly alan kasvualueisiin eikä se väestörakenteeltaankaan vastaa tavoitetta. Kainuussa on siis onnistuttu saamaan alalle hakijoita eniten, vaikka ikäluokat ovat pieniä. Tällöin kuitenkin työllistyminen alalle vaatii muuttamista aiemmin mainituille kaupunkiseuduille.

Alueellisesti VTT:n ennusteisiin verrattuna rakentamisen kasvualueista suurin on Helsingin seutukunta. Tätä vastaava hakijatilastotieto löytyy Uudeltamaalta, joka 1.08 hakijaa/aloituspaiikka. Kaikki tai lähes kaikki hakijat tulevat valituksi. Toiseksi suurin

ennustettu kasvaja Tampereen seutukunta on alan hakijamäärissä toiseksi vetovoimaisin, Pirkanmaa 1,75 hakijaa/aloituspaiikka. Turun seutukunnalla eli Varsinais-Suomessa hakijoita on 0,92 hakijaa/aloituspaiikka. Muilla kasvavilla seutukunnilla maakunnalliset hakijamäärät ovat:

- Oulun seutukunta / Pohjois-Pohjanmaa 1,20,
- Lahden sk / Päijät-Häme ei aloituspaiikkoja,
- Jyväskylän sk / Keski-Suomi 0,44,
- Porin sk / Satakunta 0,50,
- Kuopion sk / Pohjois-Savo 1,11,
- Seinäjoen sk / Etelä-Pohjanmaa 0,46,
- Joensuun sk / Pohjois-Karjala ei aloituspaiikkoja,
- Vaasan sk / Pohjanmaa ei aloituspaiikkoja,
- Hämeenlinnan sk / Kanta-Häme 0,88,
- Kouvolan sk / Kymenlaakso ei aloituspaiikkoja ja
- Lappeenrannan sk / Etelä-Karjala ei aloituspaiikkoja.

Hakijamääräluvut ovat koko puutarhatalouden lukuja, ei pelkästään viheralan, mutta vertailu kaupunkiseutuihin tuo enemmän esille viheralan näkökulmasta sen, missä alan koulutuksen vetovoimaisuutta tulisi kasvattaa tulevaisuuden työvoimatarpeen näkökulmasta. Kasvukeskusten ulkopuolella vuonna 2013 aloituspaiikkoja on ollut Kainuun lisäksi myös Etelä-Savossa ja Lapissa. Näissä maakunnissa nuorisostaen koulutuksista on tämän jälkeen jo luovuttu.

Hankkeen rahoitusvaihtoehtoja

Vetovoimaisuutta voidaan rahoittaa Rakennerahaston hankerahoituksilla, alan yhdistysten, säätiöiden ja yritysten rahoituksella sekä koulutuksen järjestäjien rahoituksella.

Tässä luvussa kuvataan eri rahoitusvaihtoehtoihin liittyviä rajoituksia ja mahdollisuuksia. Opetushallituksella ei ole haettavana alakohtaiseen vetovoimaisuuteen liittyviä valtionavustuksia.

Euroopan sosiaalirahasto – Rakennerahasto

Euroopan sosiaalirahaston eli ESR hankkeiden haku tapahtuu Rakennerahaston kautta. Meneillä oleva toimenpideohjelma on määritelty vuosille 2014 – 2020. Hankkeet ovat maakunnallisia tai valtakunnallisia. Valtakunnallisista teemoista soveltuva viheralan vetovoimaisuuden hankkeeseen voisi olla Työllisyys teeman Sukupuolten tasa-arvoa työelämään, jos vetovoimaisuus halutaan kohdentaa poikien ja miesten lisäämiseksi naisvaltaiseksi kehittyneelle viheralalle ja/tai jos hanke kohdennetaan nuoriin. Tämän ohjelman hankkeilla voidaan kehittää sukupuolten tasa-arvoa koulutuksessa ja opinnoissa tavoitteena mm. vähentää sukupuolistereotyyppioihin perustuvia oppiaine- ja opintosuuntavalintoja. Toimenpiteitä voidaan myös suunnata ryhmille, jotka sukupuolen lisäksi ovat muilta taustatekijöiltään erityisen heikossa työmarkkina-asemassa (esim. etninen tausta, ikä).

Muut vaihtoehdot ESR rahoituksessa on kehittää vetovoimaa alueellisesti. Tavoitteet vaihtelevat maakunnittain. Esimerkiksi Pohjois-Pohjanmaan tavoitteisiin ko. hanke voisi sopia kohdennettuna nuoriin ja toimivan, turvallisen ja viihtyisän elinympäristön luomiseen.

Alan toimijoilta kerättävä rahoitus

Saksan mallin mukaisesti pitkäkestoiseen toimintaan tarvitaan pysyvä

rahoitusinstrumentti. Ennen tämän luomista on vetovoiman edistämistä kehitettävä ja pilotoitava määräaikaisen rahoituksen turvin. Määräaikainen projekti voisi olla kolmivuotinen, jotta käynnistymisvaiheen jälkeen ehditään saada ensimmäisiä vaikuttavuustietoja hakijatilastojen avulla. Tämän lisäksi mukaan lähtevät koulutuksen järjestäjät voivat saattaa hakijatietonsa projektin tietoon. Hankesuunnitelman yhteydessä toteutetaan kysely alan yhdistyksille ja koulutuksen järjestäjille, jolla selvitetään eri toimijoiden valmiutta osallistua vetovoimaisuus hankkeeseen ja sen määräaikaiseen rahoitukseen. Koulutuksen järjestäjille tehdyn kyselyn (n=20) mukaan kymmenen koulutuksen järjestäjää voisi sitoutua 500 euron vuosittaiseen pilottijakson rahoitukseen kolmen vuoden ajan. Näin koulutuksen järjestäjiltä saataisiin 5000 euron vuosittainen panos kolmen vuoden ajan, yhteensä 15.000 euroa. Yritysten rahoitus tulisi tässä ajatuksessa yhdistysten välityksellä. Koska kyse on alalle uuden toiminnan luomisesta, selvitetään säätiöiden projektirahoituksen mahdollisuudet mm. esittelyvideoiden tuottamiseen.

Rahoitettava vetovoimaisuushanke olisi VYL:n koordinoima, rahoitussitoumus olisi kolmivuotinen. Kokonaisbudjetti olisi 80 000 – 120 000 €. Tästä säätiöiden osuus voi olla joitakin kymmeniä tuhansia.

Vetovoimaisuuden viestinnän vaihtoehtoja

Hankesuunnitelman toimenpide-ehdotuksina esitetään:

- sitoa vetovoimaviestintä Taitajien yhteytetään
- tuottaa alan esittelyvideoita nuorilta nuorille

- tehdä alan vetovoimaisuuden viestintäohjelma some painotteisena

ESR rahoitusta vaihtoehtona ei ole tässä vaiheessa esitetty, koska hankesuunnitelma on tehty valtakunnallisen vetovoimahankkeen näkökulmasta ja ESR:n sopivia tavoitteita on löydettävissä vain maakuntatason toteutuksista.

The Mestan ja/tai Next Step messujen käyttöä ei toimenpiteeksi esitetä siksi, että monialaisina viestintäkanavina viheralan näkyvyys jää pieneksi. Nämä kanavat toimivat paremmin pysyvänä alan tiedottamisen väylinä, ei niinkään vetovoimahankkeen foorumina, jossa tavoitellaan mahdollisimman hyvää, erottuvaa näkyvyyttä ja nopeaa vaikuttavuutta.

Taitajat

Taitajat on yleisesti tunnettu tapahtuma, jossa ammatillista koulutusta tuodaan esille. Taitajat on pystynyt lisäämään ammattikoulutuksen arvostusta. Viheralan vetovoimaisuuden eteen tehtävää viestintää voitaisiin liittää tähän olevaan foorumiin erillisen vetovoimahankkeen sijaan. Taitajien semifinaalia, finaalia sekä kansainvälisiä Skills tapahtumia voisi hyödyntää nykyistä isommin tekemällä tapahtumista suunnitelmallisesti alan markkinointitapahtumia. Tapahtumiin voisi liittää esim. vierailukäyntejä oppilaanohjaajille ja opiskelijoille ala infoineen.

Taitaja kilpailut toimitivat myös alan esittelyvideoiden kuvauspaikkoina. Tällöin videoissa annetaan kuva fyysisesti vaativasta työstä, joka on osa rakentamisen prosessia. Tämän viestin korostaminen on perusteltua hankkeen tavoitteiden saavuttamiseksi houkutellessa alalle fyysisestä työstä pitäviä ja teknisesti orientoituneita henkilöitä. Paremminkin tunnettu puoli alasta on kasvien kanssa toimiminen ja puutarhanhoitoon assosioituvaa

viheralueiden ylläpitäminen, joka voidaan halutessa jättää esittelyvideoiden ulkopuolelle muun viestinnän sisällöksi.

Tuotetut videot toimitetaan ympärivuotisena alan esittelyaineistona. Esittelyvideot tuotetaan oppilaanohjauksen tarpeisiin, joka olisi vapaasti saatavilla esimerkiksi Youtubesta. Esittelyn tapa olisi nuorten tekemää aineistoa ”nuorilta nuorille”. Oppilaanohjaajille materiaalista tiedottamisen lisäksi levitetään aineistoa suoraan nuorille ym. hankkeen kohderyhmille eri sosiaalisten medioiden kautta.

Semifinaalipaikkakuntien valinnassa voisi tehdä yhteistyötä Taitajien ohjausryhmän kanssa niin, että vetovoiman lisäämisen tavoitteet otettaisiin huomioon.

Taitajien tapahtumien kasvattaminen alan markkinointitapahtumiksi vaatii oman rahoituksen, mutta siinä pystyttäisiin hyödyntämään myös Taitajien yleistä näkyvyyttä ja markkinointia. Vetovoimamarkkinointi tarvitsisi osa-aikaisen projektitoimihenkilön.

Taitajien jatkoon liittyy epävarmuustekijöitä viherrakentamisen lajissa, sillä osallistujien määrä on vähäinen. Toisaalta vetovoimakampanjan tuominen sen rinnalle voisi lisätä koulutuksen järjestäjien osallistumista siihen.

Viestintäohjelma

Alan näkyvyyden lisäämiseksi ja varmistamiseksi tulisi laatia kaksi tai kolme vuotinen viestintäohjelma siinä laajuudessa, kun rahoitusta on saatavilla. Viestintäohjelmaan tulisi sisällyttää valtakunnallisesti samanaikaisesti viestittävät teemat ja viestinnän kanavat. Yhtäaikaisella viestinnällä pyritään tuomaan ala hetkellisesti enemmän näkyviin viestinnän kentässä, jossa isot alat vievät helposti huomion. Viestinnän kohderyhmiä

ovat peruskoulun yhteishakuun valmistautuvat 9-luokkalaiset ja lukiolaiset.

Viestintä kohdennetaan sosiaalisen median valituille alustoille/sovelluksille. Tuotettavia (Youtube) esittelyvideoita nostetaan esiin suunnitelmallisen toistuvasti.

Viestintäohjelman valtakunnallisiin teemoihin laaditaan ohjeistus alan toimijoille somenäkyvyys tempauksen luomiseksi. #viherala

Koulutuksen järjestäjät

Koulutuksen järjestäjien ja alan koulutuksen tunnettavuutta alueellisesti lisätään somenäkyvyyttä kasvattamalla. Viestintää tehdään suunnitelmallisesti alan vetovoimaisuuden viestintäohjelmassa määriteltävien tavoitteiden ja toimien mukaisesti. Tämän lisäksi tulisi kannustaa lisäämään olevien opiskelijoiden opiskelun näkymistä some kanaville. Tavoitteena on tuoda alaa esille nuorien valitsemilla keinoilla ja foorumeilla. Vetovoimaisuutta lisäävän viestinnän hyviä käytänteitä tulee jakaa suunnitelmallisesti esim. VYL kotisivuilla, VY lehdessä ja koulutuksen kehittämispäivillä.

Alan järjestöt

Alan järjestöjen vetovoimaisuuden viestintä valtakunnallisesti noudattaisi samaa viestintäohjelmaa oppilaitoksien kanssa. Viestintäohjelma integroidaan yhdistysten toimintasuunnitelmiin. Viestintäohjelmassa on määriteltävä projektin vetäjän (VYL) tekemä rahoitettu viestintä ja alan eri järjestöjen tekemä oma viestintä.